І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. Шевченко

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740
Тел. з Ню Йорку: BArcly 7-4125

РІК LXV. Ч. 204. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 23-го ЖОВТНЯ 1958 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, OCTOBER 23, 1958 No. 204. VOL. LXV

ГЕН. ТВАЙНІНҐ ПРОТИ СУПЕРНИЦТВА В ДІЯХ ЗБРОЙНИХ СИЛ ЗДА

Вашингтон. — Голова об'єднаних шефів штабів ген. Натан Ф. Твайнінґ, промовляючи у вівторок дня 21 жовтня ц. р. на прийнятті, влаштованім з приводу річних зборів Асоціяції Армії ЗДА, висловився дуже рішуче за обмеження армії в тих ділянках, які її не стосуються і проти посилювання її суперництва з іншими збройними силами ЗДА. Зокрема ген. Твайнінґ, колишній шеф штабу американських летунських збройних сил, виступив проти „посягань" армії на такі ділянки, як випускання штучних сателітів Землі, досліди і продукція далекосяжних і міжпланетних ракет й ін. Ген. Твайнінґ стверджує, що під сучасну пору дії американських збройних сил мусять бути якнайбільше зосереджені і скоординовані, і з них мусить бути виключене всяке подвоювання зусиль чи й ведення їх в непотрібному або у фальшивому напрямку. Приводом до виступу ген. Твайнінґа були домагання представників армії, висловлені на цих же зборах, в справі збільшення людського складу, значить кількости вояків в армії: в справі модернізації її виряду і зброї. Оспорюючи ці домагання, які іноколи були досить перебільшеними, що армія домагалася не тільки збільшення її складу і нової зброї, але теж й окремих з'єднань летунства і фльоти, ген. Твайнінґ виступив теж проти підтримуваної командуванням армії тези, що обмежені війни більш правдоподібні, як загальні війни. Передбачувати і припускати, що ворог буде керуватися такими або іншими інтенціями, є на думку Твайнінґа — цілком даремною, а то й небезпечною справою. Єдине, чого повинна під сучасну пору добиватися армія, то це збільшення її бойової спроможности і швидкости її операцій.

Ген. Лемніцер твердить, що модерна зброя вимагає більше вояків

Вашингтон. — Віце-шеф штабу армії генерал Лайман Л. Лемніцер промовляв на річних зборах Товариства Прихильників Армії ЗДА і заявив, що модерна зброя зовсім не що модерна зброя зовсім не зменшує запотребування на людську силу, тільки вимагає ще більшого числа вояків ніж їх потребували давніші армії. Генерал Лемніцер казав, що американська армія має 60% інвентаря з часів другої світової війни і війни в Кореї, а 10% походить ще з часів перед першою світовою війною. Віце-шеф штабу армії підтримує думку, що можливі є т. зв. малі війни як загальна війна, і тому не можна зменшати числа вояків наземної армії, яка мусітиме ліквідувати ворожі малі агресії. Наземна армія мусить мати відповідне число вояків, модерну зброю і модерний виряд, — казав ген. Лемніцер.

Президент за очищення робітничих спілок від злочинних елементів

Сан Франсіско, Каліф. — Президент Айзенгавер промовляв на зборах партійних республіканських працівників в громадянській авдиторії і заявив, що віроломний провід в деяких робітничих організаціях треба б „дезинфікувати" при допомозі окремого закону, який може ухвалити тільки республіканський Конгрес. Президент казав, що конче треба „оборонити наших робітників, підприємців і громадянство" проти тих зловживань, які ділялися в робітничих організаціях, де запанувала корупція. Президент пригадав, що він вносив законопроєкти в 1955 і 1956 роках, які вможливили б звільнити робітництво від тих „провідників, які його зрадили". Президент сказав, що це є „велика небезпека для всієї країни, бо корупція в деяких спілках і у взаєминах із керівництвом підприємств загрожує сильно послабити ті основні засади, які є такі важливі для нашого добробуту". Президент заявив, що демократична більшість в Конгресі не погодилася ухвалити урядові законопроєкти для очищення робітничих організацій від злочинних елементів, і тому робітники та інші американці повинні вибрати Конгрес із республіканською більшістю, яка ухвалила б ті урядові законопроєкти, що їх він ще раз внесе в січні 1959 року. Перед цією промовою Айзенгавер був присутній на дискусії з групою жінок, членкинями Каліфорнійської Федерації Республіканських Жінок, і там відповідав на запити в справі внутрішньої і закордонної політики. З Сан Франсіско Президент відлетів до Шікаґо.

Лев Безручко помер в Ню Йорку

Ню Йорк. — У понеділок, 20-го жовтня, тут помер сл. п. Лев Безручко, інженер агроном, один з провідних членів славної Української Республіканської Капелі, яка під проводом Олександра Кошиця прославила Україну в світі в найтяжчий для неї години. Із своєї участи в Капелі покійний Лев Безручко залишив пам'ятку у формі написаної і виданої ним книжки: „З піснею по світах і рідних закутках". На цю тему, як і на теми української пісні написав багато статтей і спомнів, друкованих по різних періодичних виданнях, в тому чималo і в „Свободі". Брав активну участь в громадському житті. Широкій публиці в Ню Йорку був відомий м. і. з того, що кохання на різних зібраннях, прийняттях і подібних імпрезах вся зібрана публіка співала українські народні національний гимн. Покійний координував такий незорганізований спів відповідним диригуванням.

У ФИЛАДЕЛЬФІЇ ЙДУТЬ ПРИГОТУВАННЯ ДО ІНТРОНІЗАЦІЇ МИТРОПОЛИТА КИР КОНСТАНТИНА БОГАЧЕВСЬКОГО

Филаделфія. — Під проводом окремого організаційного комітету йдуть тут інтенсивні приготування до урочистости ерекції першої української католицької митрополії у ЗДА й інтронізації на митрополичий престіл нової провінції архиєпископа Кир Константина Богачевського, найменованого Митрополитом рішенням Святішого Отця Пія XII з початком серпня ц. р. Урочисте проголошення ерекції Митрополії й інсталяція нового Митрополита відбудеться в суботу 1-го листопада в одній із найбільших заль Филаделфії у т. зв. Конвеншен Гол. Будуть започатковані ці урочистості Архиєрейською Богослужбою, що її відправить Митрополит-номінат у сослуженні шістьох священиків і сімох дияконів, капелянів та церемоніярів. Після св. Євангелія список Кир Йосиф Шмондюк прочитає папські буллі про встановлення Митрополії, і чину інтронізації Митрополита довершить Архиєпископ Амлето Чіконьяні, Апостольський Делегат до Вашингтону. Офіційний титул Митрополита Кир Константина Богачевського буде „Митрополит - Архиєпископ Филаделфії Візантійського Обряду" й очолювана ним церковна провінція охоплюватиме дві епархії — Филаделфійську і Стемфордську,

Митрополит - номінат Кир Константин Богачевський

які досі були екзархатами. Після Богослужби й урочистості ерекції й інсталяції по полудні цього ж дня відбудуться два бенкети — один о 3-ій годині для ієрархів і священиків і другий о год. 8-ій вечора для запрошених світських гостей. В урочистостях проголошення Митрополії візьмуть, як сподіваються організатори, масову участь не тільки українці з Филаделфії, але теж з багатьох інших католицьких парафій ЗДА, в яких організуються спеціяльні поїздки до Филаделфії поїздами і автобусами.

ПРЕЗИДЕНТ УНР В ЕКЗИЛІ Д-Р СТЕПАН ВИТВИЦЬКИЙ І ГУБЕРНАТОР СТЕЙТУ НЮ ДЖЕРЗІ Р. МАЙНЕР ВІЗЬМУТЬ УЧАСТЬ У МАНІФЕСТАЦІЇ В БАВНД БРУКУ 26-го ЖОВТНЯ 1958 р.

Ню Йорк. — З Демократичного Об'єднання Бувших Репресованих Українців Совєтським режимом (ДОБРУС) інформують, що в Жалобній Маніфестації, яку влаштовує ця організація в найближчу неділю, 26-го жовтня, на Український Цвинтарі в Бавнд Бруку, Ню Джерзі, з приводу 25-річчя зорганізованого Москвою Великого Голоду в Україні, візьме участь президент Української Народної Республіки в екзилі д-р Степан Витвицький та губернатор стейту Ню Джерзі Роберт Майнер. Крім цих виступів, у програмі Маніфестації, яка почнеться о год. 1-ій по полудні, передбачається: Панахиду, яку відправить ВПреосвященний Архиєпископ Мстислав; складення вінків на символічну могилу жертв голоду; промови голови федерації Добрусівського руху ред С. Підгайного; посвячення пам'ятника на могилі проф. І. Дубиниця, автора 2-го тому „Білої Книги про чорні діла Кремля"; промову колишнього в'язня совєтських концентраційних таборів ред. Юрія Дивнича; спільний поминальний обід, під час якого промовлятимуть живі свідки голодової трагедії. Організатори маніфестації сподіваються масової участи громадянства довколишніх місцевостей, зокрема метрополії Ню Йорку і Ню Джерзі. Поодинокі громади вже заповіли зорганізований виїзд на маніфестацію. З Ню Йорку автобуси відійдуть о год 12-ій вполудне від церкви св. Володимира при 14-ій вулиці.

ЗАСНОВАНО ДОПОМОГОВИЙ ЛІТЕРАТУРНИЙ ФОНД ПРИ ЗУАДК

Ню Йорк. — У домі Українського Інституту Америки в Ню Йорку відбулися у вівторок 21 жовтня ц. р. під головуванням президента Злученого Українського Американського Допомогового Комітету д-ра В. Галана сходини представників українського організованого письменницько-мистецького світу, на яких рішено покликати до життя Допомоговий Літературний Фонд при ЗУАДК-ті. Сталось це у висліді ініціятиви Об'єднання письменників „Слово", якого представник п. Г. Костюк-Подоляк виступив на недавніх 6-их Загальних Зборах ЗУАДК-ту у Филаделфії з відповідним закликом. Прочитано й у принципі прийнято проєкт правильника, що його остаточно виготовить і пред'явить найближчим загальним зборам на затвердження тимчасова Управа. За тим правильником — ціллю Допомогового Літературного Фонду при ЗУАДК-ті є допомагати матеріяльно потребуючим письменникам і мистцям та взагалі діячам культури. Управа завідуватиме касою Фонду, проте діловодство й звернені допомогові функції належатимуть до ЗУАДК-ту, в рямцях його загальної діяльності на користь українських комбатантів, що діє як автономна клітина ЗУАДК-ту, гуртуючи для спільної цілі допомоги українським інвалідам всі існуючі в ЗДА комбатантські організації. Переведено дискусію над членством у Допомоговому Літературному Фонді та можливостями збірання грошей. Підкреслювано, що допомога потребуючим письменникам буде вестись на персональній базі, себто виключно під кутом харитативности. Прияв ні на нарадах представник „Свободи" заповів, що як перший вияв поважний вклад до новозаснованого Допомогового Літературного Фонду при ЗУАДК-ті передбачується вплатити туди прибутку з Ювілейної Зустрічі „Свободи" з громадянством, що її проголошено вже на 29 листопада ц. р. у новозбудованому Українському Народному Домі в Джерзі Сіті. Прияввними були Г. Костюк-Подоляк, Ю. Дивнич-Лавріненко, д-р Микола Шлемкевич, ред. А. Драган, І. Кедрин-Рудницький, Іван Керницький, дир. Йосиф Гірняк, І. Кошелівець, інж. Марченко, Остап Тарнавський і інж. Ол. Гладишовський. Вибрано Тимчасову Управу у складі п.п.: Гр. Костюк-Подоляк — голова, інж. Ол. Гладишовський — заст. голови і скарбник, та Остап Тарнавський — секретар. Фонд. Д-р Галан поклика́ється на існуючу при ЗУАДК-ті Суспільну Службу українських комбатантів.

Політична Комісія ОН дебатує над проблемою розброєння

Об'єднані Нації. У зв'язку з зголошенням на Генеральній Асамблеї Об'єднаних Націй внесенням 17-ох держав - членів ОН про припинення дальших експериментальних атомових вибухів, із існуванням у цій матерії ще інших двох внесків — індійського і совєтського, відбувається на Політичної Комісії ОН широка дебата. Політична Комісія складається з усіх членських держав, себто є насправді „другою Асамблеєю". Представник Франції, кол. міністер внутрішніх справ і головний делеґат Франції на невдачній Лондонській конференції розброєння, Жіль Мош, заявив, що хоч Франція не квапиться до атомової зброї, проте засадничо не може відмовлятися від ніякої такої модерної зброї, які мають інші держави. Через те — заявив він — Франція не буде почувати себе зв'язаною постановами Женевської конференції в справі припинення дальших атомових вибухів. Жіль Мош зголосив додаток до резолюції 17-ох країн, в якому поручає не тільки припинити атомові досліди, але — під міжнародною контролею — припинити дальшу продукцію атомової зброї та ступнево переводити її накопичені склади на мирові цілі. Мексиканський делегат Рафаель де ля Коліна запропонував, щоб голова Політичної Комісії заініціював інформаційні сходини 4-ох великодержав, з участю ген. секретаря ОН Гаммершилда, у справі відновлення переговорів про міжнародне розброєння. Совєти бойкотують Комісію ОН для справ розброєння.

Грецька королева прибула до ЗДА вивчати атомову енерґію

Ню Йорк. — 21-го жовтня кораблем „Іль де Франс" прибула до Ню Йорку грецька королева Фридерика разом із 20-річною донькою Софією і коронним принцом 18-річним Константином. (Третя її донька 16-річна Ірина залишилася в Атенах із батьком — королем Павлом). Під Атенами будують малий атомовий реактор, і королева прибула до цієї країни, щоб „дещо навчитися про атомову енерґію". В готелі „Валдорф-Асторія" під час „приватного другого сніданку" королева зустрінулася з членами Комісії Атомової Енерґії. Це є приватна візита королеви, але вона полетить із дітьми до Вашингтону, де в четвер 23-го жовтня буде на прийнятті в Президента і пані Айзенгавер. В п'ятницю королева дасть прийняття для членів Комісії Атомової Енерґії. У ЗДА королівські гості будуть 6 тижнів, і під час свого побуту будуть оглядати цю країну.

Франція й альжирці частинно звільняють полонених

Париж. — Головний командант французької армії в Альжирі, ген. Рауль Салян, звільнив з полону, чи насправді з кацету, 10-х схоплених під час воєнних дій з партизанами альжирських націоналістичних партизанів. До цього акту прив'язують тому велике політичне значення, що Франція стояла до цього часу на становищі, що альжирські повстанці - партизани — це не рівнорядний воєнний противник, а „бандити". Тому звільнення 10-х мусульманських альжирців сталося наллежно у згоді з ген. де Голем, чи просто на його приказ. Майже одночасно мусульманські партизани звільнили 4-ох французьких полонених вояків, що їх схопили були в полоні ще 11 січня ц. р. у сутичці на туніско-альжирському кордоні. Відпорчинок альжирської армії визволення привів тих вояків, зодягнених в уніформі тієї армії, на скликану спеціально для цієї цілі пресову конференцію і передав в руки приявним представникам Туніського Червоного Хреста. Однак тунісці не дозволили журналістам випитувати французьких вояків, тільки мерщій вивели їх і відвезли на летовище, звідкіль вони відлетіли до Франції. Загально вважають, що ті, на перший погляд незначні факти, є вступом до дальших контактів, які доведуть до безпосередніх розмов між урядом ген. де Голя та представниками альжирських націоналістів.

У Сіямі головний командант армії перейняв диктаторську владу

Бангкок. — Маршал Саріт Танарат перейняв в Сіямі повноту влади, проголосивши винятковий стан в країні та припинивши тимчасово діяння конституції. Цей безкровний переворот стався після того, як прем'єр Таном Кіттікахорн зголосив на руки короля Фуміфола Адульдета зречення і король прийняв його. 13 місяців тому маршал Саріт Танарат відсунув був від влади маршала Пібула Сонґграма, який тоді, разом із своїм шефом поліції, втік за кордон. Але швидко потім, 1 січня ц. р., маршал Танарат зрікся прем'єрства, передав його Таному Кіттікахорнові і ніби відсунувся від активної політики, а небавком потім виїхав до західньої Европи і Америки. Щойно тиждень тому маршал Танарет вернувся неподівно до столиці Сіяму з Англії. Які докладно причини цього останнього перевороту і які його куліси — не відомо. Армію поставлено в стан поготівля. За твердженням преси — прозахідній і антикомуністичний курс політики нової влади буде не змінений. Сіям (Таї) є членом Південно-східного азійського оборонного пакту, що належить до системи антикомуністичних оборонних союзів.

ДОЛЛЕС ВІДБУВ НАРАДИ З ЧІЯНҐ КАЙ-ШЕКОМ

ЗДА ПЕРЕСТЕРІГАЮТЬ КИТАЙСЬКИХ КОМУНІСТІВ, ЩО СЬОМА ФЛЬОТА ВІДНОВИТЬ АКТИВНІСТЬ У ПРОТОЦІ ФОРМОЗИ

Тайпей. — Американська Сьома фльота відновить свою активність у протоці Формози (Тайвані) і буде знову конвоювати націоналістичні китайські кораблі з постачанням на Квімой, якщо китайські комуністи продовжуватимуть бомбардування того острова — заявив американський амбасадор при уряді вільного Китаю на Формозі. Еверет Ф. Друмрайт, покликавшись при тому на уповноваження, одержане від приявного на Формозі державного секретаря Дж. Ф. Доллеса. Сьома фльота перестала конвоювати морське постачання на Квімой після проголошення китайськими комуністами перемир'я 6 жовтня ц. р., визнавши дальше охоронювання націоналістичних кораблів за зайве. Але в два дні пізніше, 8 жовтня ц. р. проголошено у Вашингтоні заяву з перестрогою, що на випадок відновлення комуністами воєнних дій, Сьома фльота застерігає собі свободу дій. Коли в минулий понеділок комуністи почали знову бомбардувати Квімой, то вони подали за одну з причин — конвоювання американськими воєнними кораблями націоналістичних кораблів, що привозили постачання на Квімой. З американського боку негайно заперечено цьому. У столиці Формози Тайпеї державний секретар Доллес мав близько тригодинну розмову з президентом вільного Китаю маршалом Чіянґ Кай-шеком у підміському домі націоналістичного лідера. Про хід і вислід нарад покищо нічого не сказано. Речник державного секретаря заявив тільки, що Доллес не прибув на Формозу, щоб робити будь-який натиск на націоналістичний китайський уряд у справі Квімою. Він пояснив загально, що перша розмова Доллеса з китайськими націоналістами торкалася загальної ситуації на тлі відновленого комуністами бомбардування Квімою. Деякі часописні коментарі приписують цій останній подорожі державного секретаря Доллеса на Формозу неначе „посередницьку" місію в розумінні шукання компромісу між становищем китайських комуністів і націоналістів, однак водночас стверджують, що в офіційних американських колах не думають про намовлюванння Чіянґ Кай-шека, щоб він евакуював прибережні острови та що в теперішній ситуації такої евакуації не береться під увагу. Комуністи продовжують бомбардувати Квімой. Протягом перших 12-х годин вони засипали острів 6.626 гарматніми стрілами.

ЗДА не хочуть „міністерської" конференції з Совєтами

Москва. — ЗДА передали в минулий понеділок 20 ц. м. ноту совєтському міністерству закордонних справ, яка формально є відповіддю на совєтську ноту з 1 ц. м., яка пропонувала, щоб конференція над припиненням дальших атомових вибухів відбувалася „на міністерському рівні". Ця конференція заповіджена на 31-го жовтня ц. р. у Женеві. ЗДА відкинули совєтську сугестію, потвердивши своє давнє становище, що спершу справа мусить бути вирішена в подробицях фахівцями, а щойно тоді, коли вона вимагатиме завершення дипломатами, американський державний секретар готов взяти в тій дальшій стадії конференції участь. Американська нота пригадує ще раз становище, що його заняв президент Айзенгавер у своїй ноті з 22-го серпня ц. р. про готовість припинити на рік атомові досліди від дня, коли почнуться Женевські наради, та продовжити на дальший час умову, включно з можливістю виключення взагалі на майбутнє таких атомових вибухів, в залежності від уведення в життя та функціонування контрольно - інспекційної системи, запропонованої фахівцями. Покищо — такий сенс американської ноти — Америка не бажає конференції з Совєтами на міністерському рівні.

Лікареві пок. Папи заборонено вступ до Ватикану

Рим. — Сенсацією із посмаком скандалу є справа прибічного лікаря покійного Папи Пія XII, професора Ріккардо Галеацці - Лізі. За те, що він на власну руку й без дозволу кардинальської Колегії опублікував в часописах подробиці останньої недуги Папи — гостро заатаковано його в пресі, в політичних, лікарських і духових колах. Речник уряду заявив, що ведеться слідство, чи проф. Лізі не порушив пресового закону. У Лікарській палаті поведено проти нього дисциплінарне слідство з загрозою виключення з рядів італійського лікарського світу. Проф. Лізі зголосив зречення з становища придворного лікаря Ватикану і те зречення кардинали прийняли та заперечили йому вступ на терен Ватикану. Професор Лізі боронить́ся, що він не був зв'язаний лікарською тайною після смерти Папи, що оспорюють фахові кола. Він твердить, що не взяв гонорару за свою статтю, а його противники кажуть, що бажання високого грошового зиску було вирішне.

В АМЕРИЦІ

● 32-річна Ріта МекКоркелл із Ло, Квебек, Канада, згинула в автомобільній катастрофі на тому самому місці, в той самий день і в тій самій годині, що й її перший чоловік 6 років тому. 25-річний Гарольд Векок. Її другий чоловік, Едвард МекКоркелл, і її двоє дітей були тяжко упокоджені в такому самому новому удару двох авт, в якому згинув перший чоловік.

● Звичайним професорам Принстонського університету підвищено річну платню на 1,000 долярів, і тепер вони діставатимуть на рік по $11,000. Тимчасовим професорам підвищено платню на $500, і тепер вони становить $8,000. Це другий раз збільшено їм платню впродовж двох років.

● 22-річна Гарольда Шатто в той самий день кожного року народжує дитину. І так, 19-го жовтня цього року вона народила хлопця Віклі, 19-го жовтня 1956 р. — Мелвіна, а 19-го жовтня 1958 р. — Джеррі. Тільки в 1957 році вона помилилася на один тиждень, народивши дитину 12-го жовтня.

● 34-річна Лавра Енглегарт із Річмонду, Вірджінія, що має 6 доньок, 20-го жовтня народила четверняток — двох дівчаток і двох хлопчиків. Усі вони в доброму стані. Її чоловік, 32-річний Едвард, заробляє 65 долярів тижнево.

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА

● Український монастир має бути створений найближчим часом при Церкві св. Варвари у Зідні.

● Авторський вечір Лева Яцкевича відбудеться заходом Літературно - Мистецького Клюбу в Ню Йорку, в п'ятницю, дня 24 жовтня ц. р. Початок о год. 8-ій.

● Літературно - Мистецький Клюб у Филаделфії влаштовує в суботу, дня 25-го жовтня ц. р. в залі Союзу Українок при 909 френклин стріт авторський вечір Віталія Волкова, В. Вілика і Я. Сосенко - Оструковой. Твори останньої читатиме крім авторки теж артист Ярослав Пінот Рудакевич.

● 99% української людности в Парагваї займається хліборобством. Малий % живе в містах. Деякі колонії вирощують бавовну та рижі. В околиці Альтосоли вирощують дерева тунг і жерба, що дають олійні зерніта (тунг) та листя, подібне до чаю (жерба). Ці дерева плекають у таких українських колоніях: Нова Волинь, Морозенко, Комаріївка, Тарасівка, Перевертівка, Богданівка, Нова Україна та ін.

● Секція Античної Історії УВАН влаштовує в неділю, дня 26-го жовтня ц. р., о 6-ій годині вечора своє засідання з доповіддю проф. Андрія С. Коцевалова п. н. „Война на Криті" (до питання рабства на острові Криті). Відбудеться засідання в приміщенні УВАН при 11½ Вест 26-та вулиця в Ню Йорку.

● У Филаделфії в четвер 23 жовтня ц. р. в Українському Клюбі в Ню Йорку дня 24 жовтня в студії В. Авраменка (4 Сент Маркс Плейс) о 7 год. вечора відбудуться організаційні наради з представниками церковних і громадських організацій в справі відкриття Шкіл Українського Національного Танку. Доповіді на цих нарадах виголосить керівник головної школи українського національного танку п. В. Авраменко.

У СВІТІ

● Приготовляючи Сикстинську капелю у Ватикані для призначеного на 25 ц. м. конклаве, (собору кардиналів, що вибирає нового Папу), стверджено, що досі пропала залізна піч, в якій після кожного голосування спалюються картки з поданими на них голосами за кандидата на Папу, і димом із печі подається народові, зібраному на площі, вістку про вислід голосування. Коли голосування не дає ні одному кандидатові двох третин плюс один голос, потрібних для вибору Папи, тоді спалюють ці картки з домішкою мокрої трави, і дим стає темносірим або чорним. Коли ж голосування виходить успішно і нового Папу вибрано, спалюють самі картки, і дим виходить білий. Вже закуплено і змонтовано в капелі нову піч.

● Тунісько - Мароккансько-Альжирський політичний комітет, що координує політику самостійних держав Тунісії і Марокко з інтересами альжирських націоналістів, які ведуть партизанську війну з Францією, рішив бойкотувати вибори до французького парляменту, що відбудуться в Альжирі в днях 28 — 30 ц. м. Усе ж рахуються з можливістю, що в своїй масі альжирці не пристануть до того бойкоту і голосуватимуть так само, як голосували за нову французьку конституцію.

● Комуністичний Китай оприлюднив заяву, що відкликання комуно-китайських військ з північної Кореї вже закінчено. Скільки було там усього того війська невідомо, бо у вересні подано тільки цифру 180,000 відкликаних вояків. Всі бараки й допоміжні будівлі, склади, матеріяли і виряд китайські залишили комуно-корейській владі, яка — зрештою — є сателітом комуністичного Китаю.

● В Ірані шах Різа Палеві заборонив провінційним губернаторам, старшинам поліції й іншим державним урядовцям приймати від селян „дарунки", які ще з феодальних часів є традиційно даровані, стягано при різних нагодах — живи, весілля, і т. п. Ця данина, що її платять збіжжям, курами й набілом очевидно, давала нагоду до здирства і хабарництва. З 20,000,000 населення Ірану 80% працює на ріллі. Коло 40,000 сіл є „власністю" поміщиків.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879
Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918
За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.
За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
Адреса: "SVOBODA"; P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ЛЕМКІВСЬКИЙ З'ЇЗД

Минулої суботи, 18-го жовтня, відбувся в Ню Йорку перший після останньої війни Лемківський З'їзд, точніше, з'їзд заснованої 22 роки тому Організації Оборони Лемківщини. Організація ця вже тоді починала грати поважну ролю в нашому громадському житті, в наших плянах і акціях, скерованих на допомогу поневоленій і гнобленій Батьківщині. Тим більші завдання й можливості має вона сьогодні в нових обставинах. Проте, поки приглянутись цим новим завданням, обставинам та можливостям, варто віддати увагу самим лемкам в Америці.

На останній Конвеції УНСоюзу, що відбулася в травні цього року в Клівленді, один із народжених в Америці лемківських нащадків, який займає поважне становище і грає поважну ролю в американському суспільному житті, ствердив коротко мельодійною говіркою своїх батьків: „Як робити будете по-лемковски, то колись лем будете мати свого президента". Його слова мають своє глибоке потвердження: це ж наші лемки були головними піонерами Американської України і піонерами Українського Народного Союзу, а лемківські діячі записали в історії нашої організації найсвітліші сторінки. Ще більші докази лемківського завзяття, трудолюбивости і прив'язання до свого рідного можна навести з рідної землі, включно з найновішими подіями.

Правда, було в нас і в Америці і на рідній землі багато всіляких спекулянтів лемківськими вартостями і лемківською долею, але вони поступово і тут і там переводяться. Тому то Організація Оборони Лемківщини має сьогодні як мала й під час її створення, великі завдання й потреби. Це тим більше, що так наші лемки в Америці, як і ті лемки, що залишились чи вертаються на зруйновану рідну землю, вже в своїй масі знають, що вони є частиною одного великого українського народу, з яким нерозривно зв'язана їхня дотеперішня недоля, знають, що тільки в єдності з українським народом вони можуть здобути і забезпечити свою долю.

Не треба наводити доказів на те, що Організація Оборони Лемківщини дуже побажана й потрібна в загальній системі нашого організаційного життя. Тому ми з великою увагою слідкували за її розвитком в останніх кількох роках, що почався знову завдяки її давнішим і новим ентузіястам. Багато з цих сподівань потвердив і з'їзд минулої суботи, зокрема учасники з'їзду в своїй масі.

А проте, на з'їзді прозвучали деякі нотки, які можуть свідчити, що деякі з провідних діячів цієї організації ще вагаються не так у своїх цілях і напрямних, як радше у доборі засобів в одній із головних ділянок своєї активности, у намаганнях використати деякі можливості і допомогти своїм братам на рідній землі. На з'їзді, наприклад, була мова про евентуальність договорення з комуністичним урядом теперішньої Польщі щодо допомоги лемкам. Такі можливості справді існують, але при цьому не можна забувати, що всі договори з комуністами не тільки поодиноких груп чи організацій, але й держав та урядів не варті того клаптику паперу, на якому вони списані. Комуністи доти респектують і покликаються на договори, поки вони виключно для них корисні й виключно для них потрібні. В інших випадках вони кплять собі з усіх договорів і з своїх партнерів. І тому Америка за передумову будь-яких договорень з комуністичними урядами ставить завжди відповідну ґарантію, що ці договори будуть виконані. Таким принципом керувався наш ЗУАДКомітет у своїх заходах в справі допомоги лемкам у Польщі, цей самий принцип мусить домінувати і в усіх подібних починах Організації Оборони Лемківщини. З'їзд про який мова, радше потвердив, що ця організація здає собі з цього справу.

Для порядку треба ствердити, що й досі ще нічого не сталося такого, що заперечувало б цей принцип. Пригадуємо його лише для підкреслення, що жадні коньюнктурні відлиги і відпруження не змінюють суті комуністичної системи, жарстокої і безпощадної до всього і до всіх, що не підпорядковане основним комуністичним цілям. Тому й відношення до груп та поодиноких людей, які перебувають в комуністичній системі, мусить бути найбільш обережне.

Організація Оборони Лемківщини має великі можливості і завдання. Можливості, коли мова про організацію людей і мобілізацію ресурсів на цьому терені, а завдання в тому сенсі, в якому ця організація названа: оборони Лемківщини та допомоги лемкам. Останній з'їзд дав багато переконливих доказів на те, що ця організація стоїть на добрій дорозі, щоб перемогти ще багато труднощів і виконати ці свої завдання, чого кожний український патріот повинен їй словом і ділом побажати.

Проф. д-р І. Мірчук
ректор Українського Вільного Університету

УКРАЇНСЬКИЙ ВІЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Український Вільний Університет є одним з тих досягнень нашої громадськости на еміґрації, яким вона може похвалитися перед цілим світом. Він перший і покищо останній раз в історії европейської культури здійснив ідею вільного високошкільного навчання поза межами Батьківщини і цим дав приклад до постання подібних високих шкіл в Европі. З ініціятиви і при матеріяльній піддержці американської військової влади був створений т. зв. УНРРА університет в Мюнхені, який, хоч мав у складі професорського збору поважні наукові сили, не придбав собі слави і після однорічного існування був зліквідований. Чехи зробили спробу відкрити свій університет у Людвігсбурґу, теж у Німеччині, одначе плян цей не вийшов поза межі підготовчої праці. Так само балтійський університет біля Гамбурґу для естонців, литовців та латвійців проіснував відносно короткий час. Поляки здобулися на школу політичних наук в Лондоні, але їхня молодь на німецькій території студіювала в нашому університеті (в одному семестрі ми мали 50 польських студентів), а деякі польські професори голосилися до нас на викладачів. Доказом притягальної сили нашої Альма Матер є факт, що між нашими студентами можна знайти німців, росіян, білорусів, поляків, чехів, словаків, турків, громадян Ізраїльської держави і одного індійця. Всі ці студенти не обмежувалися формальним вписом, але складали іспити і докторизувалися. В Професорській Колеґії маємо німців: проф. Іберсберґера, відомого приятеля українців та визначного дослідника східньо-европейської історії, доцента д-ра Горна, чехів: проф. Вірера, що раніш був професором Бернського університету, доцента Кратохвіля, білорусина проф. Станкевіча, грузина Накашідзе. Заступником голови Кураторії нашої школи, архиєпископа д-ра г. к. Ів. Бучка є звичайний професор Мюнхенського університету, член баварської Академії Наук д-р Райнфельдер, який по цілому світу дає гостинні лекції зі свого фаху, а кілька місяців тому викладав — на запрошення Совєтського Союзу — в університетах Москви та Ленінґраду. Членом Кураторії був американець д-р Вінн, професор з Каліфорнії, що був політичним дорадником у баварському міністерстві освіти і давав згоду на кожне покликання німецьких науковців у баварські високі школи. Яскравим виразом признання для нашої установи є слова довголітнього президента китайської Академії Наук д-ра Чу-Чія-гуа, який не міг прямо зрозуміти, що майже сорок років може існувати університет на чужій території, серед чужого населення та без матеріяльної й моральної підтримки власної держави.

Врешті „видимим знаком невидимої благодаті" був розпорядок баварського міністра віровизнань і освіти д-ра Гундгамера з 16 вересня 1950 року, який офіційно в імені баварського уряду визнав Український Вільний Університет, його академічні ступні та дипломи.

Не хочу входити в дальші подробиці діяльности УВУ, хоч би такі, що між почесними чужинецькими докторами є такі визначні одиниці, як бувший міністер закордонних справ Туреччини Кепрюлю, з фаху професор східньо-европейської історії, що разом з Грушевським хотів заснувати при Київській Академії Наук — Турецько-Українську комісію, князь Аллієта, президент Середземноморської Академії в Римі, Швенд — шеф державної канцелярії у Мюнхені, сенатор Джіяніні, професор університету в Римі та інші.

На закінчення цих моїх заваг подам кінцеві слова з брошури про Український Вільний Університет, яка появилася в минулому місяці: „Неповторне явище і визначний здобуток нашої нації — Український Вільний Університет, цей смолоскип, запалений малою групою вчених та журналістів — фанатиків української науки 37 років тому у Відні — світив цілими роками. Це наш святий обов'язок — берегти його полумінь і передати ґенераціям, що прийдуть по нас!"

Однак, не хочу закінчити мого звідомлення, не згадавши хоч коротко тих наших науковців, які творили колеґію нашого університету в самих початках його існування. Це до певної міри мій обов'язок витягнути ті постаті з темряви забуття, бо я одинокий залишився між живими з тих, що в 1921 р. віддали свій час і енерґію на услуги нашої школи.

Історію України репрезентували такі науковці як Грушевський, Липинський, Дмитро Дорошенко, Біднов. Про перших трьох не приходиться взагалі говорити, їхні прізвища надто відомі, проф. Біднов працював над історією Української Церкви, але помер в надто молодому віці, щоб залишити більшу наукову спадщину. Горбачевський — хемік майже світової слави, член Віденської та Празької Академії Наук, перший міністер здоров'я австрійської держави, член Палати Панів, на 27-му році життя іменований звичайним професором Чеського університету, дав чехам своїми трьома томами хемії неорганічної, органічної та медичної повну систему цієї дисципліни. Як професор Українського Університету випустив друком том органічної хемії (біля 800 сторінок) і приготовив до друку 2-у част., а саме неорганічну хемію, яка, нажаль, із-за браку фондів не побачила денного світла. Дністрянський — визначний знавець цивільного права, професор Львівського університету, якому австрійський парлямент давав на вирішення складні правні проблеми. Він є автором обширної праці „Загальна наука права і політика".

Отто Оттонович Айхельман, заслужений професор Київського університету — автор проєкту української конституції. Федір Щербина — дійсний член Петербурзької Академії Наук, що з доручення царського уряду керував роботами статистичного характеру на Сибіру. Степан Рудницький — географ, автор твору „Украіне Лянд унд Фольк", Одарченко — звичайний професор Варшавського університету з царських часів, Степан Смаль-Стоцький — професор Чернівецького університету, один з перших членів Всеукраїнської Академії Наук, славний інтерпретатор Шевченка, Олександер Колесса — історик української літератури, декан філософічного факультету Львівського університету, Старосольський Володимир — тонкий діялектик високої кляси, Володимир Тимошенко — економіст, відомий на американському ґрунті як професор тутешніх університетів, А. Яковлів — історик українського права, Вадим Щербаківський — дуже активний учасник міжнародних з'їздів, реферати якого друкувалися в англійській, французькій, німецькій, чеській, болгарській та інших мовах і т. д. Цей список можна б продовжувати такими іменами як Дмитро Антонович, Борис Матюшенко, Лоський, Шульгин, Андрієвський та багато інших, які своїми осягами на науковому полі доказували світові, що українці можуть обсадити свої високі школи висококваліфікованими силами. Закид, що український нарід ще не дозрів настільки, щоб мати університет у Львові — приходилося дуже часто чути перед першою світовою війною збоку польських політиків.

Традиції наших великих учених, що працювали в нашій Альма Матер, нас зобов'язують, і завданням української спільноти є зберегти це вогнище науки, не зважаючи на всякі кризи та недостатки, аж до моменту, коли доля дозволить нам або нашим дітям вернутися з цим цінним надбанням на Рідні Землі.

СИЛЬНА РУКА ДЕ ҐОЛЯ

Париж. — Перше рішуче потягнення ген. де Ґоля у відношенні до практичного проведення в життя його заяви про вибори в Альжирі — відбилось широким відгомоном по всьому світі. Була це проба сил: проба сили уряду де Ґоля й тих крайніх елементів Альжиру, які досі завжди вигравали в зударі з метрополією.

Що властиво сталося?

Прихід де Ґоля до влади відбувся шляхом „малої революції", яка не потягнула за собою ні одної жертви. Праві елементи Альжиру знайшли підтримку армії і рішуче виступили проти режиму безладдя, що був режимом IV Республіки. Вони хотіли „сильної влади" і, не маючи між собою ніяких особистостей, домагалися, щоб майбутній уряд очолив ген. де Ґоль. Де Ґоль, перебираючи в такій ситуації владу, обіцяв змінити її, дотримуючись республіканської леґальности. І ось тепер ми є свідками, що де Ґоль дотримує своєї обіцянки.

У наших звідомленнях з Парижу ми не раз підкреслювали, що у Франції немає організованої правиці взагалі, а крайньої зокрема. Тому можна твердити, що крайні праві елементи в Альжирі — це не політичний рух, а тільки група колоніялістів, які прикривають всякими гарними фразами бажання зберегти свої колоніяльні інтереси.

Ці елементи, що створили „комітети народної оборони", були невдоволені заявою де Ґоля про урівноправнення альжирців, при запевненні їм змоги зберегти своє етнічне обличчя. Але це вони мусіли проковтнути. Вони вважали, що ось прийде час виборів, і тоді вони проведуть їх так, що „леґальним шляхом" дістануть владу в Альжирі. Для них не було ніякого іншого виходу, як тільки добитися змоги покерувати виборами так, щоб у них були вибрані самі їхні люди.

Але це було б не тільки запереченням республіканського ладу, але й перекреслювало б всяку можливість якоїсь розв'язки альжирського питання, чи бодай створення передумов для його розв'язання. Що ж бо можна зробити, коли б були вибрані лише колоніялісти, а з мусульман хіба підставні особи, що слухняно голосували б, як голосують виборці в СССР? Це створило б ту політичну порожнечу, яку де Ґоль назвав причиною повстання, бо коли справжні виразники народних бажань не мають змоги говорити іменем народу, тоді народ мусить своє слово казати в підпіллі, під звуки пострілів. Це — закон, що його дуже добре розуміє де Ґоль, як би він не дивився на питання самостійности Альжиру.

І тому де Ґоль наказав, щоб вибори проходили під контролею цивільної влади, щоб усі військовики негайно виступили з політичних організацій, а в першу чергу з комітетів народної оборони, тобто — щоб ці комітети не мали авторитету армії і не могли робити на будь-кого натиску іменем армії. Крім того де Ґоль виразно підкреслив, що ком. збройних сил ген. Салян, який ще й досі є репрезентантом французької держави в Альжирі, відповідатиме за те, щоб до виборів були виставлені кандидатури всіх тенденцій, усіх напрямків, навіть самостійників, якщо тільки вони не стоять під закидом участи в якихось злочинах.

Це вже відбирало колоніялістам всякі надії на втримання вимріяних позицій, і вони піднесли протест і навіть проголосили генеральний страйк. Якщо взяти до уваги, що крайні праві не являють собою ніякої організованої сили, то ясно було, що спроби їхньої ребелії проваляться. І вони провалились. Армія виконала наказ де Ґоля про вихід з політичних організацій і виразно заявила, що виконає всякий наказ леґальної влади. Страйк мусів бути відкликаний, що означає компромітацію комітетів народної оборони і віщує їхній дуже швидкий кінець, тим більше,

(Закінчення на стр. 4-ій)

Іванна Савицька

ВИХОВНЕ ЗАВДАННЯ МАТЕРІ

(2)

Приступаємо тепер до другого етапу, нарису шкільної науки. Беручи на роки, це приблизно час від семи до чотирнадцяти років. Дуже важливою проблемою у виховному процесі цього віку є місце замешкання, точніше кажучи, віддалення від центру зорганізованого українського життя. Чим більше діти підростають, тим більше можливостей для них користати із садків, різних виховних товариств, доповняючих шкіл тощо. Діти чи молодь далекого віддалення від центру, позбавлені всіх цих можливостей, втрачають, очевидно, дуже багато.

Я з росмислом не буду зупинятися довго над усіма нашими виховними організаціями і доповняючими школами. Вони діють майже в кожному місті і наші матері мають великий вибір. Отож є організація Пласт, є Юна СУМА, МУН, ОДУМ, спортові товариства, „Молода Просвіта", є школи українознавства, є музика, малярство, балет, народні танки, є хори, драматичні гуртки. Розумній матері треба вибрати щось із того, щось таке, що відповідає заінтересуванням дитини, не поминаючи найважливішого виховного чинника — школи українознавства.

Віддаючи дитину виховним впливам інших людей, матері аж ніяк не звільняються від свого обов'язку. Навпаки, із ростом дитини, більшають її зацікавлення, зростають можливості корисних дитячих зайнять.

„Кольорові колеса"

Не забуваючи за магічні „кольорові колеса", матерям треба вигадувати щораз інші новинки, зацікавлювати дитину чимось свіжим, гарним, корисним.

Чи буде це простенька, нескладна вишивка, чи перші кроки в кераміці, якою дехто займається в хаті, чи писання писанок, чи шиття з форми, таке тепер популярне по домах, чи врешті перші вказівки у варенні — все це діти сприймають радо, спочатку, як пильні глядачі, згодом, як початківці, а ще пізніше, як ґересмці материного знання.

Праця весною в городчику і збирання осінніх плодів (помідори, огірочки, цибулька), як також плекання квітів — це корисні й здорові заняття для дівчаток. Хлопцям цікаво буде садити молоді овочеві дерева, майструвати хатки для голодних горобчиків.

Цікавим заняттям для дітей можуть бути: зільнички, пам'ятники, колекціонування поштових значків з цілого світу, збирання старих монет, автографів визначних людей, фотографіка, будова металевих споруд („матадор"), конструювання кораблів, літаків, підводних човнів і, на превеликий страх матерей і бабунь, всякі хемічні експерименти. Є хлопці, яких полонять такі речі, і батьки повинні помогти синам розумно й обережно обходитися з такими справами.

Заборона експериментів часто викликує спротив. Хлопці ховаються по пивницях чи старих, незамешкалих домах і там спричиняють вибухи своєю необережністю.

Розуміється, у всіх тих вичислених вище, заняттях батьки мусять брати активну участь, давати ініціятиву і слідкувати за ходом дії. Збирання поштових значків чи старих монет — це складні проблеми, які вимагають пояснень.

Проте, найбільший натиск у виховному процесі того віку треба класти на навчання рідної мови. Діти приходять з вулиці і приносять багато чужих слів. Завдання матері — звертати увагу на чистоту рідної мови, придбати дітям якнайбільше українських книжок, передплачувати дитячі журналики та допомагати у постійній переписці із редакціями їхніх журналів.

Матері не повинні проминути своєю допомогою ні одної організованої школою, Пластом чи ЮСУМА імпрези, коли їхні діти беруть участь у їх переведенні.

До приємних, розвагових занять належать совги і теніс. Розумна й добра мати не пожаліє купити дитині пару совгів чи тенісову ракету. До речі, їх можна купити в крамницях з уживаним спортовим приладдям за дуже низьку ціну.

Завданням матерей є заохочувати дітей до спільного колядування, до збірок на корисні цілі, до точного вплачування членських внесків, до участи в прогулянках, фестинах, національних святах, маніфестаціях і скрізь там, де запевнена добра опіка. Кожна мати мусить знати, де є її дитина і з ким вона перебуває. Проте, надмірна контроля і водження за руку чотирнадцятьлітніх хлопців і дівчат, як також цілковита свобода для них, можуть накоїти багато лиха.

„Трудні діти"

На особливу увагу заслуговують так звані „трудні діти", до яких не можливо стосувати якоїсь одної виховної системи, одного шаблону чи примусу робити те чи інше.

Знаємо дітей, яких не приваблюють спортові гри і галасування в гурті з іншими. Вони воліють пересиджувати над книжкою чи слухати добрих платівок. Зустрічаємо дівчат і хлопців, яких трудно витягнути на товариську вечірку. Вони вимовляються все це невідробленою лекцією чи недочитаною книжкою, яку треба на час віддати.

Є діти з мрійливою, спокійною вдачею, є шибайголови і пустуни. Є пильні і лінюві, працьовиті і нероби, брехуни і правдомовні, повільні й темпераментні, веселі і серйозні. Добра мама мусить вичути, де лежить причина „іншости" її дитини. Коли вона є випливом вдачі, недобре насильно наломлювати дітей під стандарт інших однолітків.

А втім, діти ростуть, міняються і часами в старшому віці й сліду не лишається від молодечих нахилів.

Малий Айнштайн був такий повільний в думанні, що батьки боялися, чи він взагалі є нормальнорозвинена дитина. Марк Твейн був шибайголова і скорий до неймовірних витівок. Едісон мріяв весь час у клясі і не робив ніяких поступів у науці, так що мати забрала його зі школи і вчила початково сама. Генрі Форд сторонився спокійного життя на фармі, не любив повільности корів і коней, що, здається, спонукало його до конструкції автомобіля. Малий Марконі був такий сором'язливий, що батьки віддали його в науку інструкторові, бо до школи він соромився ходити. Маленький Винстон Черчілл не зносив спорту і ніколи не приймав в ньому участи. Також і геній Шевченко малим хлопцем тікав у бур'яни, шукав стовпів, що підпирають небо, був трудною, особливою дитиною.

Такими дітьми треба опікуватися подвійно, треба для них багато зрозуміння, терпеливости, вибачливости, а передусім — материнської любови.

Наталія Дорошенко-Савченко

ПАНИ Й ПАНКИ ПРО „ПРОСВІТУ"

1

Три роки тому вміщено було статтю Нат. Савченко з приводу наближення 90-их роковин заснування Т-ва „Просвіта" у Львові (див. „Свобода", ч. 238, з 10 грудня 1955 р.). На ту ж тему і в тім же часописі пізніше з'явилася й стаття п. Вол. Дорошенка. Одначе, минуло вже тих три роки, на яких вказувалося, як на термін, що в ньому можна підготовити достойний ювілей на честь цього Товариства та його провідників, а обидві статті залишилися голосами вопіющих в пустелі. Що ж за причина? Здавалося б, що це навіть дуже актуальна справа, а ще, з огляду й на пропаганду українських змагань до волі, до самостійности. А також, що справа може бути добре організована з огляду на те, що живемо у вільній країні. Так невже ж таке заслужене Т-во, як Мати-„Просвіта", відійде у вічність з печаттю байдужости сучасного українського громадянства? А проте, і тут, у ЗДА, існують і, здається, діють ще читальні „Просвіти".

Мимоволі насуваються думки: що то було б, коли б ця подія застала нас на рідних землях? Створився б ювілейний комітет із представників, провідників „Просвіти" та делеґатів від українських центральних установ. А для Освітньо-Організаційного Відділу була б безодня роботи... Летять обіжники в край до філій „Просвіти". Комітет гарячково готується, виготовляє програму, летючки, намічає референтів і теми для рефератів, запрошує видатних артистів до концертової частини академії. Звичайно, готується і виставка видань „Просвіти", кресляться діяграми досягнень. В централі рух, стукають машинки, не вгаває телефон, життя кипить... А на місцях відбуваються проби читальняних хорів, намічається конкурс хорів, аматорських гуртків, гуртків самоосвіти тощо. А в день самого ювілею по всіх українських церквах панахиди за померлих членів.

А скільки ж то клопоту для членів Головного Виділу? Треба добитися дозволу від польської влади на затвердження програми в цілості, артистів тощо. Доводилося найбільше клопотатися нашому любому директорові, п. С. Магалясові, оббиваючи пороги в воєвідстві, старостві, а не раз і голові Т-ва, д-рові І. Брику. Делеґувалися й інші впливові українські чинники, адвокати та ін., аби приспішити справу дозволу. Так, це давалося нелегко! А тут...

Невже ж це правда, що енергія родиться тільки серед поневоленого народу в боротьбі з перешкодами до вільного життя? Натомість, вільний народ тратить її, настрій його опадає... Але вільні тепер не всі. Наш народ подоланий, і тільки одиницям пощастило вирватись з кігтів сатани. Отже, ці одиниці, громадки, які є на волі, повинні не забувати, що вони мусять промовляти за тих, що поза залізною заслоною, і ставати речниками свого народу в обороні його національних цінностей, славних традицій. А одною з тих цінностей є в першу чергу славне на весь український світ Товариство „Просвіта" у Львові, а пізніше такі ж товариства по всьому світі, де тільки скупчилася хоч маленька громадка українців.

Коли йде про вшанування пам'яті нашої „Просвіти", то, здавалося б, що маємо всі шанси на успіх і порівняно легку роботу для влаштування 90-річного ювілею. Маємо тут багато своїх організацій, маємо ідейну молодь, яка завжди відгукувалася на добру, патріотичну ціль, і то без огляду на різницю партій.

Лунають подекуди голоси, мовляв, годі просвітянщини, нам треба політично-національної роботи. Одно другому не перечить, але попри те не забуваймо, що свідомий нарід повинен берегти й шанувати свої традиції. Не забуваймо, що львівська „Просвіта" — це була провідниця національно-освітніх змагань цілости українського народу. Це була національна фортеця, і смолоскип недарма горів на її прапорі. Об цю горду фортецю розбивалися всі ворожі наступи. Її творці добре розуміли її значення, і боронили всіма силами своє право прилюдно виступати й працювати під її гаслами. Праця „Просвіти" не була тільки культурно-освітньою, в рямках її провадилася національно-освідомча робота шляхом промов, курсів різного роду та виданням книжок.

„Просвіта" — це була спадкоємниця славних братств, що з'явилися в кінці 16 і на початку 17 віків, як відпор проти денаціоналізації. Тоді провадилася боротьба у формі братств за своє національне „я", а пізніше „Просвіта", повторюємо, перебрала ті гасла. Тоді братства розцвіли по всіх українських землях, організовували школи, друкували книжки рідною мовою, боронили свою віру. Все це робила й „Просвіта". І це було досягнення українського народу, що поляки, не зважаючи на всі зусилля, не посміли знищити „Просвіти", а тільки докучали безперервно в її роботі. „Просвіта" існувала, працювала, боролася силами ідейної, самовідданої частини українського громадянства, зокрема при великій посвяті нашої молоді, без огляду на різниці політичних переконань. Вони, оці ідейні працівники, розуміли, що форум „Просвіти" дає великі можливості національно-політичного виховання. По суті „Просвіта", як відомо, це установа позашкільної освіти, тим то давала можливості широко розгорнути свою роботу в різних напрямах. Інша річ — школа чи подібні їй організації. Вони обмежені і віком і стислою програмою. Робота ж „Просвіти" полягала у поборюванні неграмотности, — курси для неписьменних, друкування потрібних для цього підручників; далі — доповнення своєї освіти шляхом самоосвіти — уладжувалося самоосвітні курси, ба й вищу їх форму — народні університети, що вже почали поставати при філіях. Попри те, бібліотеки потребували підготовленого персоналу по читальнях, — уладжувалося бібліотекарські курси, але їх програма охоплювала й освітні предмети, як історія України, української літератури тощо. Звичайно, ми всі, працівники, використовували ці та інші курси, щоб якнайбільше влити в них „національної аґітки".

Пригадую один із моментів моєї праці. Це було в глухій закутині — Солотвині. Викладаю історію України, її визвольних змагань. Сама відчуваю надхнення й хвилювання, пригадуючи славні сторінки нашої боротьби. В слухачів очі горять і всі аж нахилилися вперед, слухаючи, як їх батьки боролися й віддавали життя за велику ідею — самостійну Українську Державу. Раптом двері відчиняються й входить якийсь панок, представляється: „Єстем інспектор осьвяти позашкольней. Пані позволі, же бенде на лекції, бардзо цєкав".

УКРАЇНЦІ НА СВІТОВІЙ ВИСТАВЦІ В БРЮССЕЛІ

(Доповідь д-ра Любомира Ортинського в нюйоркському відділі ОПВБУ)

Цьогорічний цикл доповідей Об'єднання Прихильників Визвольної Боротьби України, Відділ в Ню Йорку, започатковано інформативною доповіддю д-ра Л. Ортинського п. н. „Українці на Світовій Виставці в Брюсселі", що відбулася в суботу 11 жовтня ц. р.

Цьогорічна Світова виставка в Брюселі була обширно коментована в світовій, американській і українській пресі. Вона набрала специфічного значення в міжнародній політиці з огляду на напруження, що існує між двома ідеологічно - політичними таборами держав — східнього і західнього. Стала вона форумом пропагандивного двобою за впливи в світовій опінії між ЗДА і СССР. Замість щоденних словесних пропагандивних гасел показано сили обох потуг, що проявлялися в першу чергу в демонструванні технічних осягів, а також рівень культурного життя, себто осягів в науці, мистецтві і т. п. Інші, менші держави, старались показати свої власні здобутки, а передусім свою національну самогубність, що проявляється в різних ділянках життя даного народу. Це, очевидно, не важко здійснити навіть дуже малим народам вільного Заходу, що втішаються культурною та політичною самостійністю. Важке становище, натомість, навіть великих націй, як нпр. української, що найшлися під пануванням носіїв російського імперіялізму, було наглядно продемонстроване під тим оглядом на Світовій виставці в Брусселі 1958 р.

Д-р Л. Ортинський, що перебував в Брюселі декілька тижнів, відвідуючи Світову виставку з рамени видавничої спілки „Пролог", драстичними прикладами зілюстрував у своїй доповіді як великоросійські організатори совєтського павільйону в Брюселі намагалися показати здобутки всіх народів СССР, в тому й українського, як здобутки одного російського народу. Через непоінформованість загалу відвідувачів Світової виставки й через брак ініціятиви збоку українських політичних чинників на еміграції — це їм в великій мірі вдалося. На думку прелеґента, українська політична еміграція не використала належно нагоди Світової виставки 1958 р. для того, щоб формувати прихильну для нашої визвольної боротьби опінію серед безчисленних, мільйонових мас відвідувачів виставки та правильно інформувати наших братів з батьківщини, які в тому чи в іншому характері відвідали цьогорічну виставку.

По думці прелеґента, до поширення відомостей про культурну самобутність українського народу дуже багато причинились на виставці виступи Українського державного хору з Києва під диригентурою Верьовки. Виступ хору на такому міжнародному форумі треба вважати вимушеним поступком в бік українського народного мистецтва — фольклору. (Поступки в політичній площині на виставці не були ніде заманіфестовані, а навпаки, з великою уважністю тушовані російським персоналом; публікації українською мовою находились в суміж з російськими і було їх небагато, портрет Шевченка поміщено поряд з Пушкіним, Лермонтовим і іншими російськими письменниками без чужомовних пояснювальних написів). Український ансамбль потрактовано офіційними совітськими чинниками на виставці досить по-мачушиному, нпр. приїзд ансамблю і його виступи не були відповідно розпропаґовані, як це було нпр. у випадку російського ансамблю Мойсеєва. Бельгійська преса, натомість, відмітила виступи Українського державного хору надзвичайно прихильною критикою і з особливою теплотою. Не пройшли без уваги бельгійських журналістів вище згадані великоросійські імперські намагання прикрити пекучу проблему існування визвольних національних змагань поодиноких народів СССР до самостійного життя, як про це свідчить стаття в одному з найбільш почитних бельгійських щоденників „Ля Лібр Бельжік" від 21 серпня 1958 р. під назвою „Російський колоніялізм на виставці в Брюселі". В статті відведено найбільше уваги саме українській визвольній боротьбі проти російського імперіялізму.

Поважне зацікавлення серед чужинців здобули українці на Світовій виставці також в тому дні, коли в каплиці Ватиканського павільйону була відправлена архієрейська Служба Божа Митрополитом Канади, Їх Екселенцією Преосвященішим Кир Максимом Германюком. До інших вдалих імпрез зорганізованих під час відкриття виставки українською спільнотою на еміґрації треба зачислити ще відкриття виставки української книжки в одній з більших книгарень в Брюселі заходами „Прологу" та НТШ, а також відкриття української секції у Ватиканському павільйоні Українським виставовим комітетом в Бельгії.

Надзвичайно цікаві спостереження подав прелеґент про відвідувачів виставки, що прибули з СССР. Також дуже вдалими були підмічення прелеґента про недомагання української еміграційної спільноти, коли йдеться про використання таких нагод як цьогорічна виставка в Брюселі для української справи взагалі. Варто, щоб його суґестії про це, як треба приготовлятися до таких нагод, дійшли до відома відповідальних українських політичних чинників на еміґрації і були взяті до уваги та належно використані в майбутньому.

Л. П.

● **Колишній президент Гаррі С. Труман** під час зустрічі з журналістами в Ню Йорку заявив, що республіканський кандидат на губернатора Нелсон А. Рокфеллер не має адміністраційного досвіду, бо працював як зв'язковий в урядах Ф. Д. Рузвелта і Трумана, а демократичний кандидат Аверел Гарриман „є добрим адміністратором".

З ПОЖЕРТВОЮ І ДОБРИМ СЛОВОМ

У зв'язку з проголошенням Ювілейного Фонду „Свободи" редакція одержує багато листів не тільки з пожертвами, але і з побажаннями успіху в цій кампанії. Нижче декілька уривків із одержаних листів.

•

„На знак признання ідейного напрямку „Свободи" і її видань прошу прийняти від мене чек на дол. 15.— на поміч „Веселці".

Архиєпископ Палладій
(Ню Йорк)

•

„Зважаючи, що орган Українського Народного Союзу в Америці „Свобода" заступає не тільки інтереси американських громадян українського походження, але разом з цим бореться неухильно за встановлення національної свободи і державної незалежности українського народу і часто при тому заступає також й інтереси всіх інших поневолених Москвою народів, я, як Козак, прошу Вас не відмовити прийняти і мою пожертву на ювілейний фонд „Свободи".

Інж. В. Глазков,
предсідник Гол. Козацької Репрезентації в екзилі.

•

„Посилаю чека на три доляри на „Свободу", хоч маленька жертва, але щира від самого серця. Коли б я працював, то дав би більше, а так вже не працюю шість років. Дарую те, що по змозі моїх сил, нехай наша „Свобода" на ввесь світ процвітає, бо її треба особливо тепер".

Василь Андрус
(Нортгемптон)

•

„Посилаю два доляри на пожертву пресі. Прошу не гнівайтеся на мене за таку малу пожертву на пресу, бо я вже 12 місяців, як сиджу без жадної роботи. Много щастя і здоров'я бажаю."

Юрій Варґуліч
(Йонгставн)

•

„З великим жалем не можу вам того сповнити, що ви мені написали. Я уже два роки не роблю, тільки, що дістаю пенсію, то навіть на життя не вистачає".

Стефан Липа
(Байон)

•

Вчіться, милі діти,
Скоро виростайте,
Жийте на цім світі
І горя не знайте.
Підете між люди,
Добра научайтесь,
І батенька й неньки
Своїх не цурайтесь.
Як люди спитають,
Хто ваша родина,
То відповідь дайте:
— Наша Україна!

Іван Г. Цибульський
(Сейп)

Психіятри визнали 8-річного Наймера умовохворим

Ню Йорк. — 21-го жовтня психіятри шпиталю Белвю д-ри Артур Цітрін і Арон Г. Есман заявили оборонцеві 8-річного Мелвіна Наймера, що той хлопець може вийти зі шпиталю та поїхати до своєї родини в стейті Ютаг, де вже виховуються його дворічний брат і 6-місячна сестричка. Лікарі ствердили, що 8-річний Наймер, який признався був до вбивства своїх батьків, а пізніше це заперечив, є хворий на „емоційний неспокій" і тому мусить бути під постійним лікарським доглядом.

Спорт

СІЧ ЕЛИЗАБЕТ — ШКОТИ 2:0

Елизабет. — Другі з черги мистецькі змагання Січ, Елизабет, розіграла в неділю дня 5-го жовтня зі Шкотами на їхньому грищі.

Січ перемогла Шкотів з вислідом 2 : 0 у свою користь. Вже другі змагання Січі виявляють кращу кондицію та співпрацю поміж змагунами. З початком першої половини, Лусьйо дає сильні стріли до воріт Шкотів. Але за третім стрілом Лусьйо здобуває перші ворота для Січі. Шкоти, намагаються вирівняти, тиснуть на ворота Січі, але Цьолко дає собі з ними раду. З кінцем першої половини Лусьйо знову стріляє другі ворота. Січ першу половину грає проти вітру. Здавалося, що в другій половині вислід подвоїться. Але Шкоти, зробивши деякі зміни між своїми змагунами, почали наступ на ворота Січі, але не вдалося їм стрілити жадних воріт. Найкращими на грищі були: Цьолко в воротах, Панкевич - Марчук в обороні та Лусьйо - Маркусь в нападі.

Склад Січі: Ю. Цьолко, К. Гевко, М. Панькевич, Б. Марчук, А. Александрович, М. Клоків, С. Лютак, І. Маланчук, А. Лусьйо, В. Маркусь, Р. Гарасим і М. Александрович.

В. Заблоцький

СІЧ ЕЛИЗАБЕТ — ПАТЕРСОН ДОВЕРС 1:0

Елизабет. — В неділю дня 12-го жовтня Січ розіграла змагання в себе на площі Веріналко Парк, з лідером Ліґи минулого сезону Патерсон Доверс. Січ знову вийшла переможцем. До тих змагань виступила Січ вже з Чижовичем. Хоча Січ до тих змагань виступила не з так злим складом, все ж таки Патерсон Доверс не був слабший, як у минулому сезоні. Січ правдиво вдержалася від прогроної завдяки воротареві Цьолкові та обороні: Марчук — Панкевич — Чижович. Напад Січі мав добрі позиції, лише за слабі стріли. Єньо Чижович показався дуже придатним для Січі.

Перша половина гри гостра, але чиста, без висліду: 0 : 0. Щойно в другій половині Гарасим з подачі Лусьйя здобуває перші і рішальні ворота для Січі. Січ, яка в трьох змаганнях вже здобула чотири точки, не сміє собі легковажити, бо ще є ряд сильних противників. Лише при добрій співпраці Січ може іти вперед.

Склад Січі: Ю. Цьолко, К. Гевко, М. Панкевич, Б. Марчук, А. Александрович, М. Клоків, М. Олійник, С. Лютак, І. Маланчук, А. Лусьйо, В. Маркусь, Р. Гарасим, Є. Чижович і М. Александрович.

В. Заблоцький

СИЛЬНА РУКА ДЕ ҐОЛЯ

(Закінчення зі стор. 2)

що з них уже виступили провідні особи.

При попередньому режимі альжирські колоніялісти завжди вміли закулісовими ходами добитись свого. Де Ґоль вирішив не датись. І він свої інструкції подав до відома заґалові. Таким чином ,кожен, хто хотів би їх саботувати, мусів стати віч-на-віч з французькою нацією, яка висловила своє довір'я до де Ґоля в референдумі. Де Ґоль заявив: „Всі домагалися сильної влади, і держава її матиме". Першою жертвою впали ті, які вважали, що сильна влада потрібна тільки тоді, коли тією владою є вони. Але у вироблених суспільствах влада є владою, незалежно від того, хто її виконує.

Цей удар де Ґоля проти колоніялістів-авантурників здобув йому симпатії опозиції, за вийнятком комуністів, у яких є своя мета, що не має нічого спільного з інтересами Франції Прокинув поважні надії й серед самих альжирців, і поставив черговий раз альжирських підпільників та самостійників у нове положення. Він їм вибив багато арґументів з рук, а в першу чергу такий арґумент: „Ми мусимо вести криваву війну тому, що у французькому уряді нема з ким говорити". Цей арґумент перестав грати ролю в Альжирі, а ще більше закордоном, в тому числі й в Америці.

Нічого дивного, що тимчасовий альжирський уряд, який перебуває в Єгипті, заявив, що готовий приступити до переговорів з Францією, не ставлячи, як досі, передумови попереднього визнання Францією права Альжиру до самостійности. Є дві засадничі причини, які змушують підпілля йти на переговори з надією договоритись до права на самостійність, яка була б осягнена етапами.

Перша з них — війна змучила й виснажила населення. Коли французи щось тому населенню даватимуть, то приклад Тунісії й Марокко, які політичними шляхами без війни й знищень осягнули самостійність, стане надто привабливим.

Друга причина: Голова Тунісійської держави Бурґуіба стоїть за самостійність Альжиру, але вважає, що її осягнути можна не тільки війною проти Франції. Франція, на його думку, не Московська імперія, і з нею можна до багатьох речей договоритись, як ось кінець-кінцем договорився він без кровопролиття. Бурґуіба підтримує ті чутки, що кружляють довкола де Ґоля: якщо де Ґоль узяв владу, він зуміє тепер діяти в інтересі Франції, а не в інтересі альжирських колоніялістів, як змушені були діяти попередні уряди. А в інтересі Франції — співжиття з альжирцями.

А про де Ґоля кажуть, що він вважає, що прийнята конституція не виключає самостійности територіяльних одиниць, якщо вони цього хочуть і якщо дасться налагодити з ними співжиття, яке зберігало б інтереси Франції (в Альжирі є понад мільйон французів, яких нема куди забрати).

До цього всього тепер доходить третя великої ваги справа: розрив Тунісії з Арабською Ліґою, зірвання дипломатичних зносин з Єгиптом і Сирією. Бурґуіба має досить диктаторського встрявання Нассера у внутрішні справи Тунісії. Нассер вважає себе за володаря всіх мусульман, а Тунісія того не хоче. Тунісія бажає залишитись самостійною державою, що співпрацює з Заходом, а не з Москвою. Правдоподібно й Марокко стане на тому ж становищі. В такій ситуації альжирське підпілля змушене буде вибирати між Єгиптом і своїми північно-африканськими союзниками. До цього змусить його Нассер, який не матиме стільки політичного розуму, щоб підпорядкувати йому свої амбіції.

А коли підпілля буде здане тільки на підтримку Тунісії й Марокко, тоді воно буде змушене піти на переговори з Францією, бо ці союзники не стоять за безкомпромісову війну з Францією, з якою вони хотіли б бути в добрих відносинах.

Де Ґоль створив собі зовсім нову, дуже корисну ситуацію, в якій можуть з'явитися цікаві перспективи розв'язки альжирського питання, що є і залишається корінним питанням V Республіки. Хоч до цієї розв'язки ще не близько.

О. Д-вич

З сумом сповіщаємо, що 21-го жовтня 1958 року помер в Ню Йорку,

інж. агр. ЛЕВ БЕЗРУЧКО

абсольвент Української Господарської Академії в ЧСР.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Родині Покійного висловлюємо щире співчуття.

Контактний Комітет Абсольвентів УГА — УТГІ

УКРАЇНСЬКИЙ ТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ з глибоким сумом сповіщає про передчасну смерть бувшого члена Кураторії та члена Товариства Прихильників УТІ,

інженера ЛЕВА БЕЗРУЧКА

яка наступила 21-го жовтня 1958 року в Ню Йорку.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

УТІ висловлює своє глибоке співчуття Шановній Дружині і Родині Покійного.

Дирекція УТІ

Айзенгавер обороняє свою стратегію під час другої світової війни

Вашинґтон. — Недавно появилися в друку уривки книжки: англійського польового маршала Віконта Монтґомері, в яких він твердить, що внаслідок повільности генерала Айзенгавера,який був головним командантом союзних збройних сил, війна проти Гітлера закінчилася аж в травні 1945 року, хоч вона могла б була закінчитися восени 1944 року, коли б були виконали плян Монтґомері. Президент Айзенгавер сказав на це таке: „Гадаю,що мене критикували вже всі, хто тільки може писати книжку, і ще мене будуть критикувати". Айзенгавер признав, що „він був відповідальний за керування інвазією в Европі, і що він мав вільну руку в тій війні". „Ми виграли війну 11 місяців після того, як ми причалили до Европи, і я тоді не чув жадного передбачування про те, що ту війну можна виграти скорше". Айзенгавер пригадує, що Винстон Черчил казав йому, що як союзники будуть до Різдва 1944 в Парижі, то це „буде найбільша військова операція в історії".

● **Арґео Аґостіні**, римський кравець, що пошив убрання, в якому коронувався Папа Пій XII, надіявся, що також в нього замовлять убрання для наступника Папи Пія XII. Проте, цю місію передано іншій кравецькій фірмі, Аннібале Ґамареллі, яка належить до кравецьких робітень, що шиють убрання й церковні ризи для кардиналів.

● **В Єрусалимі** засуджено на 17 років в'язниці майора Шмуля Малінкі, команданта прикордонної ізраїльської поліції, яка два роки тому вбила 42-ох арабських селян, чоловіків, жінок і дітей, що вертались ввечері з поля додому, не знаючи, що в селі проголошено поліційну годину. Заступник команданта, поручник і один підстаршина дістали по 15 років в'язниці, а 5 поліціянтів по 7 років кожний.

ОГОЛОШЕННЯ ВІДДІЛІВ Українського Народного Союзу

КАРТЕРЕТ, Н. Дж. — Б-во св. Арх. Михаїла, Відд. 209, повідомляє, що Збори відбудуться в неділю, 26-го жовтня 1958 р., о год. 2-ій по пол., в залі укр. кат. церкви. Проситься про численну участь. — Управа.

КЛІВЛЕНД, О. — Т-во ім. Т. Шевченка, Відд. 291, матиме Збори в неділю, 26-го жовтня 1958 р., в УНДомі, о год. 2-ій по пол. Просяться членів прибути на збори, вирівняти свої залеглі вкладки та вирівняти доплату за „Свободу". Просимо також приєднувати нових членів до УНСоюзу. — В. Гузіль, секр., кас.

● РОЗШУКИ ПОМЕШКАННЯ ●

Інтеліґентний, у віці 45 р. приємного вигляду і характеру пан, пошукує в пристойній родині, КІМНАТУ, з правом користування кухні в Нюарку, Елизабеті, Ірвінґтоні, Юньйон, Гілсайд і околицях. Телефонувати після 7-ої веч. в понеділок, четвер і понеділок 27-го ц. м.
GRegory 2-1317
(Passaic, N. J.)

● РОЗШУКИ ●

П. РОМАНА НИКОЛИШИН, сина Данила і Михайлини, уродженого 1911 р., пошукує сестра Галина. Хто знає про нього, проситься писати на адресу:
Y. KRAYCHYK
Box 581 — Canora, Sask. Canada

Волярова з Лютовиськ пошукує сестру МАРІЮ САВУЛУ Михайлівну з Хирова, яка живе правдоподібно в Ню Йорку. Хто знав би про неї, прошу писати на адресу:
Dmytro PETIACH
125 Mapes Ave., Newark 12, N. J.

Пошукую Петра МІСЮРУ, Николу ХАРЕНКО й Рідних зі села Рошнева, пов. Товмач. Пошукує Михайло Ремський. Хто знав би про них, або вони самі, прошу зголоситися на адресу:
Mychajlo REMSKYJ
61 Redfield Street
New Haven, Conn., USA

● ДО ВИНАЙМУ КІМНАТИ ●

MIAMI — FLORIDA — маємо до винайму умебл. апарт. з кухнею, начинням до варення, столивим накриттям на тиждень, місяць, або цілий сезон.
Mr. & Mrs. FRANK TARANDA
684-692 N. E. 85th Street
Miami 38, Fla.—Tel.: Plaza 8-1078

ТАРЗАН, ч. 4148. Покинені і побиті.

TARZAN CIRCLED THE TOWN, GRIMLY NOTING THAT CHAKA HAD WAGED A FULL WAR, DRIVING THE RESIDENTS AWAY.

THEN HE FOUND THE TRAIL OF THE FLEEING SURVIVORS. PERHAPS, WITH THEIR AID, HE COULD STOP THIS FIEND!

Смертельна мовчанка панувала в Кінду ... за вийнятком тих місць, де відбувалися принагідні сутички, в яких члени „Черепів" збувалися впертих громадян!

Тарзан кружляв довкола міста, жорстоко завважуючи, що Чака веде повну війну, виганяючи геть мешканців.

А тоді він впав на слід тих втікачів, що залишилися в живих. Можливо, що з їх допомогою він зможе припинити диявола!